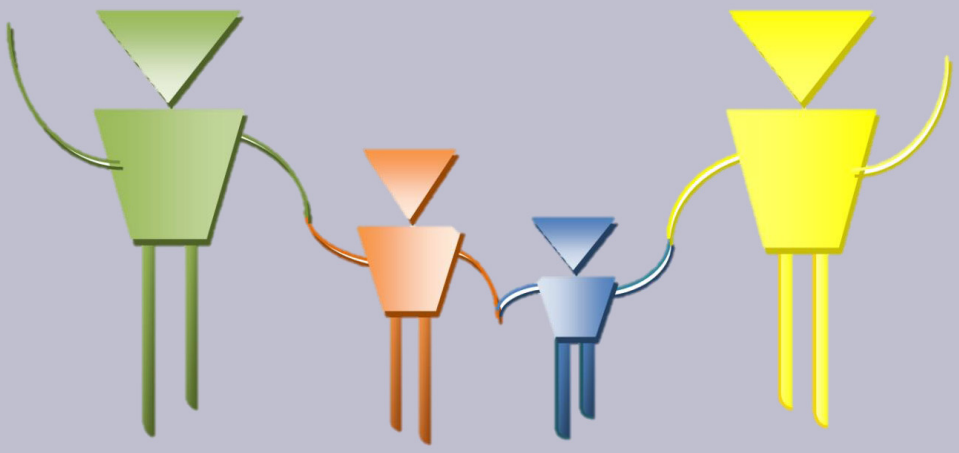
A Parentalidade Positiva

O mellor legado para os fillos e fillas

GUÍA PARA TÉCNICOS E PROFESIONAIS

XUNTA DE GALICIA

Autores:
Francisca Fariña
Ramón Arce
Mercedes Novo
Dolores Seijo

Colaboradores:
Andrea Abilleira
Tania Corrás

Traducción:
Aquilino Alonso

Imprime:
NINO-Centro de Impresión Digital

DL: C 2087-2016

ISBN: 978-84-945958-9-9

Esta guía foi publicada en colaboración coa Consellería de Política Social da Xunta de Galicia

Introdución

A perspectiva da infancia sofre un importante cambio no marco xurídico internacional cando en 1959, grazas á Declaración de Dereitos do Neno (ONU, 1959) se considera por primeira vez os menores de idade como un obxecto de protección ao ter en conta que pola súa falta de madurez física e mental, precisa unha protección e coidado especiais, así como a pertinente protección legal. No ano 1989, esta iniciativa consolídase mundialmente en forma da Convención de Dereitos do Neno (ONU, 1989), asinada pola maioría dos Estados, incluído o noso. Polo tanto, todas as actuacións que impliquen directa ou indirectamente a infancia e a adolescencia deben estar enmarcadas baixo esta normativa, sendo obriga dos Estados asinantes adoptar as medidas necesarias para garantir os devanditos dereitos. Dita convención, no seu artigo décimo oitavo advirte que é responsabilidade dos proxenitores a crianza e desenvolvemento dos seus fillos e fillas, conforme ó seu superior interese, á vez que insta aos Estados a brindar a asistencia necesaria para iso. Nesta liña de promoción do benestar dos menores foron múltiples os esforzos e políticas que tratan de mellorar ou optimizar o seu contexto máis inmediato de educación e soporte emocional, isto é, a familia, a cal está recollida na Declaración Universal dos Dereitos Humanos (ONU, 1948) como o elemento natural e fundamental da sociedade e que debe gozar da protección por parte desta e do Estado. O concepto de familia evolucionou nos últimos anos, tanto na súa estrutura como na súa dinámica, xerando novas necesidades nos seus integrantes, que o marco social e político deben atender. En Europa, fai unha década que a Parentalidade Positiva comeza a consolidarse como un mecanismo máis de protección á infancia, cando o Consello de Europa impulsou coa Rec(2006)19 o desenvolvemento de políticas que promovan o exercicio positivo da parentalidade ao mesmo tempo có fomento das medidas necesarias para que as familias estean en condicións de exercela (por exemplo, o impulso por parte das institucións do aceso a axudas e a recibir apoio). Para iso recomendan o establecemento de directrices ou de guías de calidade para os profesionais ou persoas que teñan un impacto indirecto no desenvolvemento dos menores e os seus dereitos, nas que se establezan puntos de referencia ou estándares para a promoción da Parentalidade Positiva. Dende Europa, son diferentes as propostas que instan aos Estados membros a pór en marcha accións de apoio para o exercicio positivo da parentalidade (Rec. 2006/19). Materialízase así un chamamento ao exercicio da parentalidade, baseándose no interese superior dos fillos e fillas, coidándoos e fomentando o seu pleno desenvolvemento á vez que se establezan límites, brindando recoñecemento e orientación, e realizando todo isto de maneira non violenta. Así mesmo, fomentan un exercicio equitativo da parentalidade ao instar á igualdade e corresponsabilidade insistindo na necesidade de que ambos proxenitores asuman de modo compartido a responsabilidade sobre os seus fillos e fillas (Resolución 2019/2015) e impulsando a capacidade de conciliación do traballo coa vida privada e a corresponsabilidade (Resolución 1921/2013). A administración e os técnicos e profesionais, como axentes de axuda e apoio ás familias, están nunha posición privilexiada para a detección das necesidades que presentan os pais e nais no desenvolvemento das súas funcións parentais e para facilitar os recursos necesarios para exercer a parentalidade axeitadamente.

A presente guía deseñouse para os técnicos e profesionais que traballan con menores e as súas familias. Nela poden atopar información sobre o exercicio da Parentalidade Positiva e os beneficios da súa promoción nas familias, especialmente nos nenos e nenas.

Principios da Parentalidade Positiva

I. SATISFACCIÓN DAS NECESIDADES DOS NENOS, NENAS E ADOLESCENTES

Os nenos, nenas e adolescentes teñen necesidades físicas e biolóxicas, cognitivas e mentais, e sociais e emocionais:

Físicas e biolóxicas	• Coidados básicos. • Saúde. • Protección.
Cognitivas e mentais	• Estimulación sensorial. • Adquisición de coñecementos sobre a realidade que os rodea. • Adquisición de habilidades de vida. • Adquisición dun sistema de valores e normas. • Formación académica e profesional.
Sociais e emocionais	• Seguridade emocional. • Rede de relacións sociais. • Desenvolvemento psicoafectivo.

Así como outras **necesidades de carácter socio-emocional e cognitivo:** de comunicación e participación, de convivencia familiar positiva, de xestión e resolución de conflitos de xeito construtivo, de recoñecemento, ou de adquisición de autonomía responsable.

II. RESPECTO DOS SEUS DEREITOS

Toda actuación que afecte directa ou indirectamente á infancia debe estar guiada polo respecto aos dereitos recollidos na **Convención de Dereitos do Neno** (ONU,1989) como son, entre outros, o dereito á familia, á saúde, á educación, ao xogo, ou á protección de múltiples riscos.

III. RESPONSABILIDADE DOS PROXENITORES

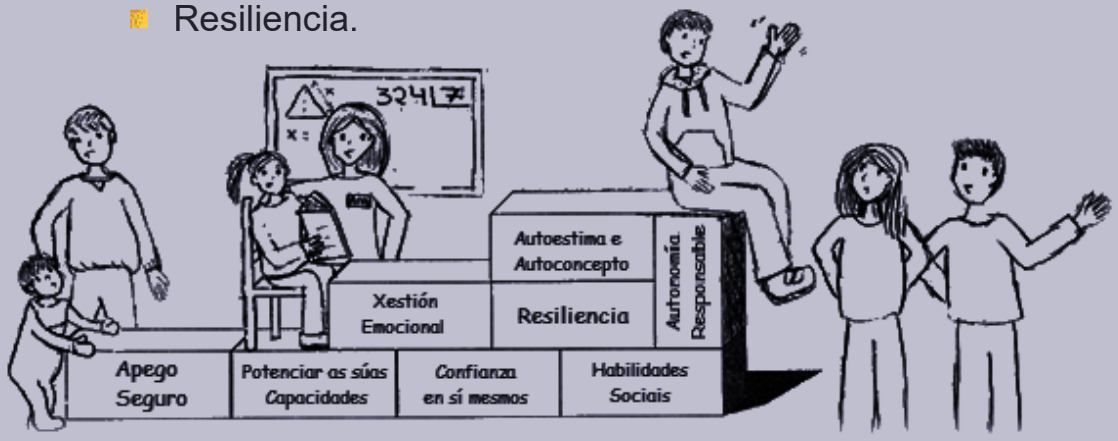
Son responsabilidades dos proxenitores:

- Coñecer e satisfacer as necesidades particulares dos seus fillos e fillas.
- Coñecer, respectar e promover os dereitos dos seus fillos e fillas.
- Coñecer e promover o cumprimento das responsabilidades dos seus fillos e fillas.

Para poder cumprir con estas responsabilidades requírese do benestar mental e físico dos proxenitores, e así mesmo que estes dispoñan de apoios, que utilizados de xeito responsable, contribúan ao exercicio positivo da parentalidade.

TRABALLAMOS A PARENTALIDADE POSITIVA PORQUE AOS NENOS, NENAS E ADOLESCENTES LLES ACHEGA:

- **Desenvolvemento do apego seguro e positivo.**
- **Independencia responsable e tolerancia**.
- **Potenciación das súas capacidades:**
  - Xestión positiva das emocións.
  - Confianza nun mesmo e autoestima.
  - Superación das propias limitacións.
  - Tolerancia á frustración.
  - Resolución positiva dos problemas e conflitos.
  - Habilidades e competencias sociais.
  - Resiliencia.

O exercicio da Parentalidade Positiva leva Benestar e Felicidade aos nenos, nenas e adolescentes.

TRABALLAMOS A PARENTALIDADE POSITIVA PORQUE AOS PAIS E NAIS LLES PERMITE:

- Coñecer mellor os seus fillos e fillas.
- Axudar máis e mellor aos seus fillos e fillas.
- Xestionar positivamente o estrés e as crises na familia.
- Poñer en valor a faceta de proxenitor.
- Asumir as responsabilidades parentais sen sobrecargas.
- Dar seguridade no exercicio da parentalidade.

LEMBRE

O exercicio positivo da parentalidade leva a atender axeitadamente as necesidades dos nenos, nenas e adolescentes, reduce situacións de risco para eles e incrementa o seu benestar.

TRABALLAMOS A PARENTALIDADE POSITIVA PARA QUE OS PAIS E NAIS COÑEZAN:

- Os dereitos e responsabilidades dos proxenitores.
- Os dereitos e responsabilidades dos fillos e fillas.
- As necesidades e intereses dos menores en función da idade.
- As capacidades, destrezas e limitacións de si mesmos.
- As características e necesidades específicas de cada fillo e filla.
- Os riscos da parentalidade non positiva.

TRABALLAR A PARENTALIDADE POSITIVA AXUDA AOS PAIS E NAIS A MELLORAR ACTITUDES E COMPORTAMENTOS COS SEUS FILLOS:

- Darlles amor e cariño.
- Ofrecerlles tempo de calidade en familia.
- Escoitalos e comunicarse con eles.
- Apoialos, aconsellalos e orientalos.
- **Educalos e formalos con disciplina positiva**:
  - Establecerlles límites e normas e facelas cumprir.
  - Reforzarlles os comportamentos positivos.
  - Corrixirlles os comportamentos inapropiados.
  - Ter coherencia no comportamento parental.
- **Fomentarlles:**
  - Responsabilidade e compromiso coas obrigas persoais, familiares, escolares e sociais.
  - Hábitos saudables de alimentación, hixiene, descanso, ocio e actividade física.
- **Fortalecerlles:**
  - A autoestima e autoconcepto.
  - A autonomía responsable.

Son condutas incompatibles coa Parentalidade Positiva

Permisividade

Pasividade

Incoherencia

Violencia e agresividade

Desconfianza

Discrepancia educativa entre os adultos responsables dos nenos, nenas e adolescentes

Exposición dos nenos, nenas e adolescentes a información e contidos impropios para a súa idade

LEMBRE

A Parentalidade Positiva **non é educar con violencia** nin tampouco **consentir ou malcriar**.

A Parentalidade Positiva é ensinar aos nenos, nenas e adolescentes, con **cariño e firmeza**, a ser persoas responsables, autónomas e felices.

LEMBRE

Os nenos, nenas e adolescentes máis felices non son os que fan o que queren e teñen todo o que piden.
Os nenos, nenas e adolescentes **máis felices** son os que **teñen o que necesitan**, non o que antoxan, e **poden gozar diso e aprecialo.**

Consecuencias dun exercicio inadecuado da parentalidade

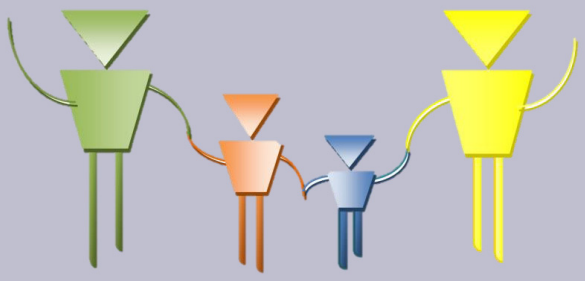
O inaxeitado cumprimento da función de coidado e educación dos nenos, nenas e adolescentes podería implicar as seguintes consecuencias para eles:

- × Alteracións na saúde física.
- × Problemas de desenvolvemento.
- × Sentimento de non ser querido, valorado ou aceptado.
- × Dificultades na autorregulación emocional e autocontrol.
- × Inseguridade, ansiedade, baixa tolerancia á frustración.
- × Deselvolvemento inadecuado das habilidades sociais.
- × Dificultades para interiorizar valores morais positivos.
- × Pobre desenvolvemento da súa autonomía e autoestima.
- × Sufrimento emocional.
- × Dificultade para acatar as normas.
- × Problemas de conduta.
- × Comportamentos disruptivos.
- × Problemas escolares.

Que pode facer como profesional que traballa coa infancia, adolescencia e as súas familias?

- ✓ **Salvagardar os dereitos** dos menores e as súas familias.
- ✓ **Recoñecer a diversidade familiar** na sociedade actual e non impoñer modelos únicos.
- ✓ **Informar e sensibilizar** aos proxenitores sobre o impacto da parentalidade positiva no benestar dos seus fillos e fillas.
- ✓ **Recoñecer e fomentar** as fortalezas dos proxenitores.
- ✓ **Promover a adquisición de competencias** nos proxenitores para desenvolver de xeito autónomo as función parentais.
- ✓ **Detectar** posibles **situacións de risco** relacionadas cun inaxeitado exercicio da parentalidade.
- ✓ Levar a cabo **intervencións** tanto **preventivas** como **dinamizadoras e compensatorias.**

Para máis información sobre a Parentalidade Positiva pode dirixirse á páxina web:

www.parentalidadpositiva.com

Pode contactar co equipo de Parentalidade Positiva a través do correo electrónico:

informacion@parentalidadpositiva.com

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL

Universidade Vigo

USC
UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA